

көтүү салғанар

(CCTA).

САНА ОЛОХ

№ 84 (4507) ♦ 1974 жыл. От. айын 11 күнэ ♦ Сыйынта
ЧЭППИЗ 2 харчы



ПАВЕЛ РОМАНОВИЧ ПОПОВИЧ

ЮРИИ ПЕТРОВИЧ АРТЮХИН.

ССТА. ФОРМОДИПУКАТА

Биһиги нэрэ

ты жаңаайыстыбатын
управленнетын начальнига.

ПАРТИЙНАЙ МУНЬАХТАРЫ ЫТЫТЫ ПРАКТИКАТЫТТАН

СССР КК «Ярославский» куораттаары партийнай төрүлүгө партийнай муньахтары ытыты практикатын туһунан» уураахын олоххо киллэринин уонна партийнай докумуоннары уларытыынан сибээстөөн, маңнайгы сүһүөх партийнай төрүлүгүгэ муньахтар былааннаахтык ытыты биллэрдик түбүстэ, онно коммунистар сылдыһалара уонна активисттара үрдэстэ.

Партийнай муньахтарга төрүлүгүгэ турар боччумнаах сорууттар, партийнай-төрийэр, политической-интөр үлэ боппууостара, коммунистар отчуоттара былааннаахтык дүүллэһиллэр буолулар. Партия Устаабын быһымынан, ый айы муньахтары ытан иһэр төрүлүгүгэ ахсааннара элбээн иһэр. Партия райкома маңнайгы сүһүөх партийнай төрүлүгүгэ секретардарыгар партийнай муньахтары ытыты, партийнай дьыаланы уонна коммунистар персональнай дьыалаларын өтөрүү боппууостарыгар элбэх семинарлары, инструктажтары ытыта.

Парткомнар, партбюролар, кинилэр секретардара партийнай-төрийэр, идеологическай үлэгэ кэскиллээх уонна ыйдаары былааннары өтөстөр, партийнай муньахтары хаһан ытыты, онно ханнык боппууостары дүүллэһэри уопсай партийнай муньахтарга киллэрип бигэрэттэрэр эбэһиһэстэхтэр. Онон үлэни төрийин, партийнай муньахтары ытыты барыта былааннаах уонна ол кытаанахтык туһулулуох көрүнүөх.

Муньахтар үрдүк таһымнаахтык барылар, дүүллэһиллэр боппууостарга коммунистар активнайдык кыттымылар муньахтары төһө үчүгөйдик бэлэмнээһинтэн, дүүллэһиллэр боппууоска дакылааты хайдах өтөрүтүтүн туһулулуох. Ити кыаллыбатагына «дакылаат астыга суох турда, боппууос ситэ бэлэмнэмэтэх» диян тыллар иһиллээччилэр. Онон муньахтары былааннаахтык уонна эрдэтөөн үчүгөйдик бэлэмнээн ытыты сүрүн көрдөбүлүнэн туруорулар. Бу өттүнөн бийиэхэ үгүс итэстэр, манна сөптөөх бөлөмтөнү уурбат быһымылар бааллар.

«Сельхозтехника» отделениетын, үп-банк үлэһиттэрин коллективин, коммунальнай предприятие-лар уонна тупсаран өтөрүү комбинатын истэринээри маңнайгы сүһүөх партийнай төрүлүгүгэ соторутаары көмгө дьэри кэскиллээх даһаны, ыйдаары даһаны былааннара суох үлэһиттэрэ. Ол да иһин «Сельхозтехника» отделениетынаагы партийнай төрүлүгүгэ (секретарь И. И. Сивцев) азыпыт сылга ыыныт 6 партийнай муньахтарыгар бөлөһүн сүрүн производствотын боппууостарыттан аһаан-минээн 2 эр боппууоһу көрдө (рем-мистерской коллектива I квар-таллаах үлэтин түмүктэрэ, үлэ дьисциплининосун турууга уонна аэготараж сыл аһардаах үлэтин

туһунан). Бу бөдөҥ производ-ственный предприятиега үлэни маңнайдык төрийин, специали-стары кытта үлэ, барыстаахтык үлэһэһин, техника өрөмүсүгэр, иһин хаачыстыбатын тупсары-га санаа ныммалары туттуу, производство онтон да атын су-рун боппууостара көрүлүбө-төхтөр. Ол онногуар муньах ах-сын мөчөөтөөхтүк үлэһэһин, техника көдүүстөөхтүк туһа-ныллыбатын, өрөмүс хаачы-стыбата мөлтөөгүн, үлэ саһаны киллэрин суоһун тустарынан

ПАРТИЙНАЙ ОЛОХ

атын уопсай боппууостарга са-һаанан үгүстүк көсөтөллөр да, онуоха боччумнаах дьыаллар ымыллыбаттар.

Көрүлэр боппууостары та-батык былааннаабаттан, эбэтэр табатык аһаабааттан, ону дүүллэһингэ олох атын хайысханы ылар түбүктэлэр таһаарыллаллар. Холбур, Эрилик Эристин аа-тынан көлхөз Хайахсытаары цеховой партийнай төрүлүгүгэ уопсай муньаһар 1973 с. муу-устар ыйга сүһүөх иититин I кварталлаах түмүктөрүн уонна зоотехническай көрдөбүллэри туһулуу туһунан зоотехник Е. Н. Ксенофонтова отчуота иһилил-бит. Муньахха көсөтүн, зоо-техническай көрдөбүллэри толо-руу туһунан буолбакка, аһарда-с «КВ» оһохтор үлэһэһиттэрин, үүт кирдэһин, эһин аһылык бэ-лэмнэмэтин эрэ тустарынаах барбыт, уураахха зоотехническай үлэ туһунан олох да ахтыллы-батах.

Бу боппууоска племенной үлэ, ынары искусственнай снэ-мэлээһин, сүөһүттөн ымыллар бородууксуйаны үрдэтин, зоо-техническай көрдөбүллэри хай-дах толорон иһин тустарынан киэҥник ырытан туруоруох баара. Оччоҕо күнүөдү аһыах, быстах боппууостарынан эрэ муньурданын таһаарылыа суох уонна итиннэхэ сөптөөх уураах да ымыллыах өтө. Ити курдук боппууоһу үчүгөйдик бэлэмнээ-бөккө көтүмэхтин туруоруу атын да төрүлүгүгэ эмиэ баар.

Интернат-оскуолаагады пар-тийнай төрүлүгүгэ партийнай до-кумуоннары уларытыыга бэлэм-нэһин туһунан улахан суолта-

лаах боппууоһу көрөн баран, көсөтүнгө суох, маныах үс пууһунаах уураагы ымыллыттар: котельнайга контуруолунай от-тууну ытытарга, сотору көмүнөн производственнай муньаһы өтөрүн үлэһэ баар итэстэри туоратар дьыалалары ыларга, зона үлэтин салгытыга. Манан боппууоһу көрөн бүппүттэр.

Эрилик Эристин аатынан көл-хөз Хадаардаагы цеховой пар-тийнай төрүлүгэ (секретарь А. М. Степанов) бийыл муу-устар-га тыл хаһаайыстыбатын сала-бар кадрдарын уонна специа-листарын кытта үлэни тупса-рынаах партийнай төрүлүгүгэ сорууттарын туһунан СССР рай-комун II пленумун уурааһын олоххо киллэрин туһунан көр-бүттэригэр 4 эрө киһи тыл аһыт. Кинилэр күнүөгө көсө-төр үүт ымын уонна жирөөһүн үрдэтэр, сылгы учуотун тупса-рыт тустарынан эһиптэр. Оттон кадр кытта үлэни тупсары-туһунан көсөтүнгө да, уураахха да биир да тыл аһыллыбат.

Ити курдук партийнай мунь-ахтарга боппууоһу көтүмэхтик бэлэмнээн, киһи суолтатын на-мтатан, муньаһы ымыллыт аатын ылар эрэ курдук сыһааннаах улахан итэһэ быһымынан сы-нааннаах уонна маныах быһы-мын иһинкини туоратыллыах тустаах. Хатыны орто оскуола-тынаары партийнай төрүлүгэ муньаһар оскуола директора Е. В. Сивцев салаһар, конту-руолуу үлэтин туругун туһу-нан отчуот иһилилбит. Онно үгүс итэстэр, көтүтүүлэр та-һаарылыытыра бэлэмнэмт. Директор Сивцевкэ миэрэ би-эрэргэ эти киһирибит. Онуоха 5 коммунист баарыттан 2 киһи миэрэ биэрэргэ, биир киһи уа-ры куоластаабыттар, 1 киһи туттумут. Онон куоластааһын-га 5 киһиттэн 4 киһи кыты-быт, улахан өтө суоһун үрдү-көн, уураахха Сивцевкэ партий-най сэмэни биэрбит тыла су-руйбуттар.

Партийнай муньахтары ы-тыты практикатыгар итинник араас көрүнүөх итэстэр, ал-дастар таһаарылыылары били-гин даһаны ситэ туоратылла-ыктыр. Партийнай муньахтар коммунистары итэр оскуоланан буолар үрдүк аналларын толо-рууга парткомнар уонна партбю-ролар, кинилэр секретардара бэйэлэрин үлэлэрин сорууулаах-тык тупсарыах тустаахтар.

Р. КРИВОШАПКИН,

СССР райкомун партийнай-төрийэр үлэһэ отделын инструктора.

Үлэ көдүүһүн эппиэтинэс, дьиссипилиинэ быһаарар

Культура уонна киһи үлэһиптэрин
оройуоннаагы сүбэ муньаһыттан

Бу дьыл от ыйын 8 күнүгэр культура уонна киһи үлэһиттэ-рин сүбэ муньаһа буолан аас-та. Муньахха «Культура уонна киһи үлэһиттэригэр эппиэтинэ-һи уонна дьиссипилиинэни куу-һурдан үлэ көдүүһүн үрдэти-бин» диян боппууоска дахы-лааты райсовет исполкомун председателин солбуйааччы М.И. Белых өнөрдө.

Партияга, советскай но-руохка СССР КК Ытырытыгар эппиэттэн советскай дьон пя-тилетка төрдүс, тутаах сылытар үлэлэрин тэтимин хаһааннаа-вар да эрэ кууруттар. Үгүстэр сыл аһардаары былааннарын СССР Верховнай Советын бы-барын көрө толөртөөтүлэр, — дияр дакылаатчыт.

Партия КК Ытырытыгар уонна киһи ытытар тас поли-татын чарыахкай ситиһиннэригэр дьыалана эппиэттээн, оройуон бары хаһаайыстыбалара, про-мышленноһун, тутуутун уонна хааччыһы эйгөтигэр үлэһип-тэригэр үрдэтиллибит харда-ры былааннары ымын үлэ-дихиллэр, эппиэтинэһи уонна дьиссипилиинэни бөдөрөтүүгэ боччумнаах үлэни ытыллар.

Оройуон хаһаайыстыбаларын, отделениеларын, участкаларын, бары промышленнай, тутар, хааччылар төрүлүгүгэ үлэһип-тэригэр культура үлэ-һиттэрин сэмэи кылаастара эмиэ баар.

Тоһусе пятилетка тутаах сы-лын 6 ыйа ааста. Бу кылгас кэмгэ культура үлэһиттэрэ үр-дэтиллибит эбэһиһэстиибэ ыты-нан уонна Алексеевскай оройуон культураны үлэһиттэрин кытта социалистическай куоталаһыга киһирсэп үгүс көрүнүөх үлэни ытыттылар.

Культура үлэһиттэрэ дойду-олоһор буолбут улахан событи-елары — ЫБСЛКС XVII съездин, СССР Верховнай Советын бы-барын, сааскы ыйын хампаан-нятын тэрээһиннээхтик, идея-нэй-политическай, агитационнай-маассабай үлэлэрин кууһурдан атаардылар.

Агитационнай-маассабай үлэ сүрүн ис хөһөөнө СССР XXIV съездин уураахтарын олоххо кил-лэрингэ пятилетка төрдүс, ту-таах сылын сорууттарын үлэһит-тэргэ быһаарыыга туһаайыллар.

Райсовет культурага отдела уонна ЫБСЛКС райкома 7 агит-бригадалар уонна биирдиклээн таһааннаах толорөөччүлэр (ырыа-һыттар, олоххоһууттар, үгүсүүһүт-

тар, хомусчууттар) көрүү-көһүтс-тарын тэрийдилэр. Культура, киһи үлэһиттэргэ дьон сымна-лаһын төрийингэ биллэр үлэни ытыттылар. Нэһиликтэргэ уонна Алексеевскай оройуонга тас-төрийнай биригээдэ, народнай театр ыалдьытаатылар.

Библиотечнай үлэһэ миэстэлэ-риттэн хамсыы илик боппууос-тар бааллар. Нэһиликтэрдээки уонна оскуолаадаары библио-текалар үлэһиттэригэр дияри-ник өрөспөнүпүт түмүгэр Болтот-то (Макарова), Түөйэ (Филиппо-ва), Одьулуун (Полятинская) библиотекалара аатыгар эрэ үлэ-лэи каллилар. Сорох сирдэргэ, холбур, Чыаппарада миэстэ-баарын үрдүнэн аһааччыларга анаан саалалары тэрийбөттөр. Сөнүн кинигэлэри, билигин техническай прогресс туһунан литературалары пропагандала-һын мөлтөх. Нэһиликкэниэ бий-рэбилини ылар, уоттаахтык-түөс-төөхтүк үлэһип Мария Эерс-това, Анна Пономарева кураак специалистар аһыахтар.

Оройуоннаагы ово музыкаль-най оскуолага уонна кыраайы үөрэтэр музей ылыммыт социа-листическай эбэһиһэстиибэлэ-рин ситиһиннээхтик толөрдүлэр. Музыкальнай оскуолага үөрө-мүт 105 эрө бары кылаастарын бүтөрдилэр. Учутталлар культу-рай-сирдатар үлэһэ көхтөөхтүү кытыннылар.

Музейга сыл бастагы аһары-гар 3900 киһи, ол иһингэр МНР делегацията, сырытта, музей экспонаттарынан салгыи бий-тыһына.

Культура сельскай дьыалэри-тэн мугудайдар (директор Г. Скрябин, худрук Е. Макарова) араас көрүнүөх үлэлэри бы-лааннаахтык ытыттылар. Культү-ра дьэһити үлэһиттэр эдэр ыччаг, ордук оскуола оһолоро, көхтөөх-түк кытталлар. Манна икки үгү-сүү, драма уонна музыка куру-һуоттара үлэһиплэр. Драмкру-жок «Күөрөгэй» пьесаны сити-һиннээхтик туруоран хас да сиргэ көрдөрдө. Мугудайдар көп-чөрүнэн, пьесанан аһардаах оро-йуон кинигэр үс төгүл ыт-дыттаатылар.

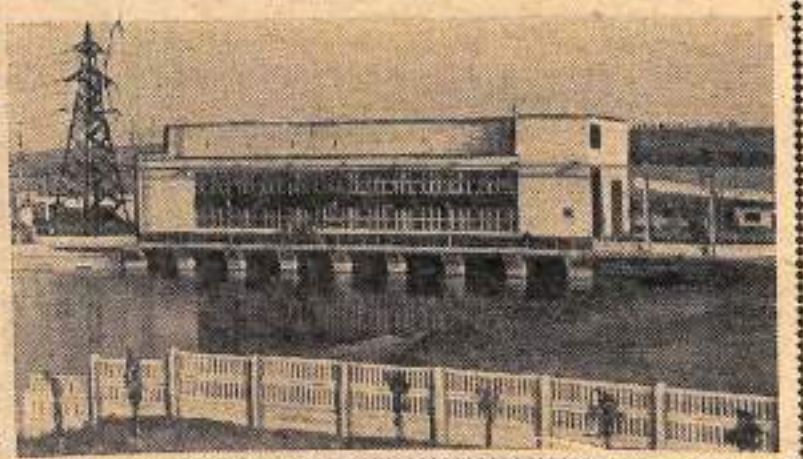
Билигин Культураларыт дьэ-лэригэр үлэни сатаан төрийэр, инициативалаах үлэһиттэр э-бэһтэр. Кинилэргэ Николай За-харов, Платон Седалищев, Тарас Гоголев, Яна Прудецкая, Иван Пилигин, Александра Попова уо.д.а. кириллэр.

Чыаппарада, Болтотто, Сы-ланга, о.д.а. сорох сирдэргэ Культура сельскай дьыалэри-имик-самык үлэһип каллилар. Холбур, Сыланга 6 ыйа биир эрэ диспут ытыллыбыт, биир куруһуок үлэһипит, биир кыһа мунуук тариллибит, эрэ ортоту-гар үлэ ытыллыбатах.

Уһук-кытты участактарга нэһиликкэниэ сымнаһар, сиргэх-сийэр, сайлар-үүнэр сирдэринэн сельскай кулууптар буолаллар. Кинилэртэн үлэлэрин тэтимин Төлөй. Кында, Үрөх-Күөрө сельскай кулууптара балачча кууһуртүлэр. Ол эрэри үтүө кулууптар социалистическай

(Бүтүүтүн 3 стр. көр).

ЗАПОРОВСКАЯ ВОБАЛАС.
«Запорожское водострой» трест
мелиоратордара Хотугу Ро-
совичской сисирдэр система
иккис вочаратын асаламай
заһаалын саһа участвэтин
тутурун бүтүрдүлэр. Днепр
ууга Васильевскай оройуон
үс колхозугар кэлэ. Бийыл
өссө 4100 гектар сисирдэ-
лэр сир туһаага таһаарыллыа.
СНИМКА: Хотугу Ро-
совичской система кыла-
бынай насоснай станцията.
А. КРАСОВСКАЯ фотога.
СССР фотоаппараткага.



БАСТЫНГАРГА ТЭНГЭНИН!

ҮҮТ ҮАМЫГАР (биирдин ынахтан кг)

ФЕРМАЛАР

КЫСТЫК ТОБУС ҮЙЫН ТҮМҮГҮНЭН

Эрилик Эристин аатынан молхостан

«Юбилейкай» (старшай А. Т. Кузьмина)	1613
Молой (старшай А. В. Софронова)	1335
Збо (старшай М. Н. Старостина)	1278
Балыттыма (старшай Л. И. Ноева)	1261

Ленин аатынан молхостан

Тенгүрөстөх (старшай Х.С. Дьячковская)	1448
Субуруускай аатынан совхозтан	

Лихалды племфермата (старшай Т.Д. Седалищева)	1269
---	------

СЫЛ БАСТАНЫ АНАРЫГАР

Эрилик Эристин аатынан молхостан

«Юбилейкай» (старшай А.Т. Кузьмина)	1408
Сомон Саймылга (старшай М. Н. Старостина)	1110
Балыттыма (старшай Л. И. Ноева)	1080

Ленин аатынан молхостан

Тенгүрөстөх (старшай Х.С. Дьячковская)	1257
Куула Куула (старшай А. С. Шеестакова)	1026

Субуруускай аатынан совхозтан

Лихалды (старшай Т.Д. Седалищева)	1000
-----------------------------------	------

ЫАННЫКСЫТТАР

КЫСТЫК ТОБУС ҮЙЫН ТҮМҮГҮНЭН

Эрилик Эристин аатынан молхостан

Кузьмина Агафия Тарасовна	2776
Тарабукина Варвара Константиновна	1726
Ноева Лидия Ивановна	1696
Софронова Александра Васильевна	1606

Ленин аатынан молхостан

Константинова Матрена Матвеевна	1732
---------------------------------	------

Дьячковская Христина Степановна 1682

Диодорова Варвара Никитична 1639

Субуруускай аатынан совхозтан

Макарова Ульяна Еремеевна 1614

СЫЛ БАСТАНЫ АНАРЫГАР

Эрилик Эристин аатынан молхостан

Кузьмина Агафия Тарасовна 2443

Ноева Лидия Ивановна 1454

Тарабукина Варвара Константиновна 1436

Ленин аатынан молхостан

Константинова Матрена Матвеевна 1576

Дьячковская Христина Степановна 1440

Дьячковская Аграфена Павловна 1436

Субуруускай аатынан совхозтан

Макарова Ульяна Еремеевна 1496

ОТДЕЛЕНИЕЛАР, УЧААСТАКТАР, БИРИГЭЭДЭЛЭР

КЫСТЫК ТОБУС ҮЙЫН ТҮМҮГҮНЭН

Хадаар (биригэдэйн Н. И. Дьячковская)	1206
Чакыр (биригэдэйн В. Г. Титов)	1138
Хайахсыт (биригэдэйн М. Е. Васильев)	1117
Кытаанах (управляющий П. Н. Скрибин)	1026
Одбулуун (связистка К. В. Матвеев)	994
Сылан (управляющий С. П. Макаров)	866
Соловьев (управляющий А. Е. Макаров)	860
Хатылы (управляющий Е. В. Божиков)	855
Амма (связистка Е. С. Дьячковская)	854
Хоптово (биригэдэйн М. П. Луковцев)	826
Болтово (управляющий А. П. Листиков)	820
Толей Диринг (биригэдэйн В. В. Петров)	546
Чыапнара (биригэдэйн П.Г. Окошеников)	540
Маралайы (биригэдэйн Е. А. Панигин)	480
Толоон (урукку бистригэдэйн Н. Н. Местников)	463

ОТДЕЛЕНИЕЛАР, УЧААСТАКТАР, БИРИГЭЭДЭЛЭР 1973 — 1974 с.с. КЫСТЫККА ЫЧЧАТ СҮӨҮНҮ ТӨЛӨҮТҮҮЛЭРЭ (хас биирдин төбө кг)

Хатылы	96,9	Болтово	89	Хайахсыт	66,6
Сылан	96,3	Кытаанах	87	Толей Диринг	66,6
Соловьев	95,7	Хадаар	75,5	Чыапнара	51,7
Амма	94,8	Чакыр	73,3	Маралайы	46,1
Одбулуун	89,2	Хоптово	73,3	Толоон	44,5

Үлэ көдүүүн эппитинэс, дыссипилинэ быһаарар

(Бүтүүтэ. Иннин 2 стр. нэр).

эбөөтөлүстүбэлэрин ыраадынан төлөрбөтүлэр. Ити Чаран, Бора, Түөйэ, интириат-оскуола кулууптарыгар сыһыаннаах.

Сельскөй кунууштар кыһыл мунууштары тэрийингэ, үлэ бастык олохторун пропагандалааһына, учаастак, ферма чулуу үлэһиттерин чыстээһингэ аналлаах сыһыанлаах бичээрдэрин атоарыма ахсаабат болдомтолорун ууруулаахтар.

Оройуон кинияетин үлэһиттэри сыл аһардаах быһааныларын көрөчүлүү хабылга 97,5 үп хөмүрүлүг 86,1 бырыһыан төлөрүлүлэр. Оройуонга икки тэрилтэ быһаанын төлөрбөтүттан биридэстэ — кинияет. 31 киноустановка, 1 кинотеатр үлэ

лиириттэн 12-тэ эрэ быһааныларын уонна эбөөтөлүстүбэлэрин төлөрөн иһаллар. Быһааныларын Чараннаахы (В. Д. Макаров), диспансердаахы (П. В. Никитин), Соловьевтаахы (Г. Т. Зясов), Арылаахтаахы (С. С. Борисов), Урэх-Күөрөттээх (Е. Е. Максимов), Мугудайдаахы (Н. П. Максимов) лаппа аһардылар.

Ыгырыллаах Мугудайдаахы киноустановка коллектива ылымнык социалистическай эбөөтөлүстүбэттик чыстээхтик төлөрөн иһэр. Таб. И.П. Максимов «Кэскил» дин 7 киһилээх кинолобистеллэр пионерскай куруһууктары үлэстэттэ. Киһилэр билигин кинияет хайа-баһаар көрдөрү буолдулар. Тупсарай оһуулаах киния муннута үлэһит

Кинияетин тула араас өйдөтүү үлэ элбэхтик аһаахтар. Коллектив нэһилиэк общественной олоһор активнайдык кыттар.

Хомойуох иһин, сир аайы үлэ итинник инициативалаахтык барбат. Одбулууннаахы, Сыланнаахы, Хатылаахы, Хайахсыттаахы, Хадаардаахы киноустановка култура үлэһиттерин кытта ыкса сыһаантара суох, көрөчүлүлэр өртөлүгүлүгү үлэһиттэрт, сонун кинияет бэйэлэринэн аккратиспиттэр. Сорох табаарыгар тустаах үлэһитин бырадан, киния суох дин паттан, арыгынан аралдьыттылар. Ол түмүгүт тт. П. В. Карпин, Н. С. Карпов, А. Т. Потанов, Н. М.

Гуляев, И. К. Лебедев үлэһиттэри босхолоһулар.

Инникити кинияет дирекцията уонна профсоюз местнома тэрийэр үлэһит уонна үлэ иһин эппитинэһи, ирдабили мй ахсыч эри-дахси туруораллара эри-һиллэр.

Кэсэтингэ 9 киһи кытынаа, муннаах ССКП райкомун иккис секретара М. Е. Пермяков кытыны ылаа уонна тыл эттэ.

Муннаах пятилетка тутуах сыһыгар социалистическай эбөөтөлүстүбэттик төлөрүүгэ туһалаан ууруулаах ылымна.

Н. МАКАРОВ.

Кубатка икки долгууон көрүгэ төхтөртөн бурдук үлэһиттэрин толоруулар көм түһүгү кэлэ. Механизатордар баһыналарга 27 тыһыынча бурдук быһар массынналарын уонна комбайналарын көрдөрүлүлэр.

СНИМКА: «Заверш Лепинах колхоз баһыналар, Е. ШУДЕНОВ фотота. ССГА фотоэроникага.



И. ВАСИЛЬЕВ.

БЫРААТТЫЫ НОРУОТ БЫРААҢЫННЫЫГА

Бүгүн — Монголияга Народнай революция кыйбыт күнэ

Самаан сайын ураныгар Монголия сиритгэр улахан бырааһыттык тийлэ кээлэ, 1921 сыл бэс ыйын 11 күнүгэр Народнай революция кыйбыта. Онтон ила 53 сыл ааста. Ити биризмөргө бырааттыы Монголия нуруота бейитин марксистскай-ленинскэй революционнай партиятын салалтатынан феодализмтан социализмга (капитализм кезин туран) историческай ыстанынын өнүгдө.

Норуот бырааһын ыялларыгар Монголияда сүткэн социальнай-экономическай уларгыта тутуулар

өнүгүлүнүшүр. Урукку дьадаһа арааттар бырдылган хаһаайыс-тыбаларын онуугар бөдөң социаль-листическай тыа хаһаайыс-тыба-тын предпринимелара төрүлүн-нүлэр. Элбөх салаалаах билигини промашленность сайынна. На-циональнай рабочай ылаас уон-на үлэһит интеллигенция төс-көөтө. Культура дохсуннук сай-дыта ситиһилиннэ.

Билигин Монголия—бу аграр-най-индустриальнай дойду. Ма-на Монголия народнай-револю-ционнай партиятын программа-тыгар сол түбөһүннүрөк социа-

лизм материалнай-техническэй базата тутуулар. Сотору каминэн МНР индустриальнай-аграрнай дойдута кубулууо.

Дойду өнүгүүрүлөөх күүстөрүн сайыннарыгы улахан кылааты-нан МНРП XVI съезде МНР но-руотун хаһаайыс-тыбатын 1971—1975 ыылларга сайыннарын бы-лаанын туһунан директиваларын толоруу буолуора.

Тыа хаһаайыс-тыбата—дойду экономикатын сүрүн салаата. Бу пилетикада маана тыа ха-һаайыс-тыбатын производствотын кэскиллээхтик сайыннарын ком-

плекснай дьаһаллара олоххо киллэриллэллэр, капиталы угуу 35 бырыһыана бу дьылаада бө-риллэр. Дойдуга тыа хаһаайыс-тыбаннай холбоһуктар (ТХХ) уонна госхозтар төрөһүн-хаһа-йыс-тыба өттүнэн улам бөдөрөөн иһэллэр. ТХХ ахсаана 269-ка тийдэ. Биир итинник хаһа-йыс-тыба ортотунан (бараан то-ботугер таһаардахха) 120 ты-һымынча сүөһүлөөх, эги, үтүгү, тууну, о.д.а. бөдөң өнүгөрөөчү уонна госуларствора туттараач-чы. Дойдуга сүөһү итингитэ түр-гөн тэтиминэн сайдар. 1973 ыл-га сүөһү ахсаана 23,5 мөлү-йүн төбөргө тийбитэ. ТХХ уон-на госхозтар сир өнүгүүтүнэн эмнэ ситиһилилээхтик дьарыкта-наллар. Ааспыт ыл тутураахх культуралар рекорднай үүнүүлэ-рө—500 тыһымынча тонна бур-дук ылымалыбыта.

Промышленность эмнэ тохтоло суох сайдар. Кини сүрүн салаа-ларынан чөдү уонна хайа руда-ларын хостөөһүн, электроэнерге-тика, металллары обрабтикалаа-һын, тутуу матырыйалларын өнүгүү уонна да атыттар буо-лаллар. Промышленность сай-дытынан сибээстээн дойду ра-бочай ылааһа түргэнник үүнэр. Билигин промышленность үлэһит-тэрин 10 бырыһыанын көрүгэ — инженердэр уонна техниктар. Рабочайдар уонна сулууспалаах-тар (көргөттэрин кытта захтах-ха) дойду нөһүлүкүлөөтүн 56 бырыһыанын ылаалар.

МНРП XVI съездин уураахта-рын олоххо киллэрин, Монголия коммунистара пилетика үс бас-такы ылааларыгар үлэһиттэр ма-териальнай уйгуларын уонна культурнай таһымнарын үрдэ-тингэ бөдөң хардыылары өнөр-дүлэр. Рабочайдар уонна сулуус-палаахтар сорох категориялары-гар хамнас үрдөтилиннэ, «подо-ходнай полук» нээмэйэ аччаты-лынна. Көккө норуот туттар та-баардарыгар ыланалар намтаты-лынылар.

ССРС уонна МНР икки арды-ларыгар экономическай биригэ-

үдэлээһин ситиһилилээхтик сай-дар. Ол социальстическай эко-номическай интеграция чарыххай холбурунан буолар. ССРС уонна МНР сорох министерстволарын, уобаластарын уонна аймактарын икки ардыларыгар олохтоммут быһаччы сибээстөр иинэ улахан көдүүстөөхтөр. Оннук сибээстөр холбурдарынан бырааттыы Мон-голия сорох аймактарын уонна билигин Сахабыт республикатын делегациялара ааспыт ыл бүтө-һигиттэн салаалан хардарыта ымыдыһымалара, опытарын атастаһымалара да буолар. Саха АССР атын оройуоннарын көккэ хаһаайыс-тыбаларын курдук, МНР Гови-Алтайскай аймагы-наары Жаргалан сомонин «Бат найрамдал» («Бөдө доһордоһуу») тыа хаһаайыс-тыбаннай холбоһу-гун кытта билигин оройуонмут Эрилик Эристини аатынан кол-хоһа быһаччы сибээскэ кин-риэхтээргэ быһаарылынна.

МНР аан дойду үтүс госулар-стволарын кытта дипломатичес-кай уонна эргин сибээстэрин тутуһар, политическай дьаһал-лары ытыгыта активнайдык кыттар, эйэ уонна прогресс дьыалатын үтүмүлээхтик туруу-лаһын көмүскүүр, норуоттар до-һордоһууларын уонна биригэ-үдэлээһиннэрин ийин дьулуур-лаахтык охсуһар. Ити барыта бу социальстическай дойду аан дойдуга авторитетын, оруолун, ылааһынын үрдөтөргө өйдөнөр.

Быйыл Монголия народнай-революционнай партиятын III съезде, улуу Ленин үөрэгинэн салайтаран, Монголия социализм-га капитальстическайа суох суолунан барыахтааһын туһунан историческай уураагы ылыммы-та 50-сыла туолар. Эмнэ бу дьыл сэттинньига дойду бүтүн-нүтэ Монгольскай Народнай Республика биллэриллибитэ уон-на кини бастакы конституцията ымыллыбыта үйэ аһардаах иби-лейин билигиннэ. Ааспыт исто-рическай кэрдис кэмгэ Монго-лия норуота, В. И. Ленин ый-быт сырдык суолун тутуһан, бейитин дойдутун эйэ уонна прогресс ийин охсуһааччылар инники кэскилэригэр иһэр чөл-гийэ сайдыбыт социальстическай госуларствода кубулуута.

Хайла үөрэнэ барыахха?

5 №-дээх Жамайдаабы орто профтехучилище

Училищега 15—17 саастаах уолаттар уонна Советскай Ар-мия итиннэ Муоратаабы Ва-йыһаннай Флот көмкөтүгэр су-лууспалаахыттар, арыс ылаас үөрэхтөөх, өрүс транспортыгар үлэһиттэргэ дойбууларыннан сол түбөһөр дьон ымылаллар. Училищенин бүтүрбүтүгэр идэни ылабытын уонна орто оскуоланы бүтүрбүтүн туһунан дипломнар бөриллэллэр.

ҮӨРЭНЭЧЧИЛЭР МАНЫК ОДДЕЛЕНЕЛАРГА ЫЛЫЛ-ЛАЛЛАР:

1. Рулевый-моторист — үөрэнни болдього 3 ыл.
2. Служащий радиостанции 1 ылаастаах радиоператора — үөрэнни болдього 3 ыл.
3. Судно-корпусный ремонт-ноччиляр — үөрэнни болдього 3 ыл.
Үөрөхкэ киирээччилэр маньын докумуоннары түбэрнэхтөөхтөр: төрөөһүн туһунан свидетельство (дьингиздэ), үөрөһүн туһунан

свидетельство (дьингиздэ), ди-ректор аатыгар сайбылыһаһы, автобиография, арыс устуука 3х4 нээмөйдөөх фотокарточка, оскуолтан эбэтэр үлэһиттэр сир-титэн характеристика, олоһу-дьяһарын туһунан ыспырааһка. Үөрөхкэ киирээччи медицин-скэй комиссияны училищега бө-йүтүгэр барар.

Докумуоннар бэс ыйын 1 кү-нүттөн атырдаах ыйын 20 күнү-гэр дьэри ымылаллар. Үөрөхкэ киирээччилэр училищега атыр-даах ыйын 20 күнүтэ аспаһка килиэхтөөхтөр, киирин экзамена суох ымылаллар.

Училищега ымыллыбыттар уонсай дьыһан, босхо аһылыт-тан, таһаһынан хааччыллаллар.

Училище адырыһа: САСР, Жатай бөл., Комсомольская уул. 14 №-рө, ПТУ-5.

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.



Быйыл муус устар ортотугар билигин оро-йуонмутугар МНР Гови-Алтайскай аймагын де-легацията нэлэ сылдыбыта.

СНИМОНКА: делегация Саха АССР Министр-

дарин Советын председателин солбуйааччы М.П. Габышева (хаһастан иккис) кытта, Уматтан иккис—делегация салайааччыта Любошмаев Хураээ.

П. ПОПОВ фотота.

Редакция ПОЧТАТЫТТАН ХАРЫТЫТТАН ХАРБАТТА

Быйыл сайын Кыстык-Кутта биригэстэннүгэр баржалартан таһара-һы сүөкээһингэ дьон-сэргэ бөрт дьулуурдаахтык, көхтөөхтүк үлэстөөбүттэрэ. Сыл быйынгар былчархай ымыллыбыт дьэригэ дьылы, арай биир кэтэх санаалаах кийи баар буолан биэрбитэ. Ол коммуналнай предпринимелар уонна тупсаран өнүгүү комбинат-тын үлэһитэ Козлов Виктор Фролович этэ. Кини 150 сөлкүөбай-суумалаах шоколад уорарта соруммута.

Ол арээри госбанк кырдыада үлэһитэ М. С. Потапов, пенсио-нер П. С. Петров уонна райПО захоһа В. И. Беренясов кини шоколады пиджакка суулаан тыаһы таһаарбытын көрбүттэрэ итиннэ чуһууһан, чуолкайын билэн баран милицияга тыллаа-быттара. Норууах харытыттан харбатта.

РайПО коллектива общественнай байы-дуолу харытааһынга сэргэхтэрин ийин М. С. Потапова, П. С. Петрова, В. И. Беренясова истинник махтаһар.

А. МАССАЕВ.

ТУҢАЛААХ БУОЛУО ЭТЭ

Былырын сайын курааннаан, сана үөскээбит күөллөр метриг тийлэ уолбуттара. Балыктара, аһыыр сирдэригэр, наһааһа, таһсаа баран, уу ымыллыгы-гар дьирингэ киирбэккэлэр көбөн олбүттүрө. Оттон хыһынын, хаар чараас буолан, муус олус ха-дыһаабыта, оһон Түөһүгэ бар Дьуоһа, Ытык Тиригэ, Орто 36а, Тэлгэлдэнэ, Тулааһыма, Липпэ-лөөх курдук күөллөр балыктара тоһон оллулар. Чычаас уулаах уонна буламатат күөллөр ба-

лыктара, ийини таһынан, наһаа үөскээһиннэриттэн дьүдэйэн олбэлэр.

Калар өттүгэр олохтоох Совет-тар, сөгдотуопналыыр тэрияталар балыктанар күөллөр уоһууларын, балын үөскээһинин уонна муус төһө халыһын үөрөтөн көрөллө-рө, сөптөөх камингар балыктаа-һыны тэрийяллэрэ буоллар, туһа-лаах буолуо этэ.

П. ДЬЯНОВ,

совхоз рабочайа.

„Сага олоххо“ эппиэттиир: КИНОСЕТЬ ДИРЕКТОРА

Билигин хаһааппыт 6. дь. мам ыйын 14 күнүгэрэ нүөмэригэр бэчээттэммит «Ииннэни нөрдө-рүүнү тупсарыахха» уонна ха-һыат бэс ыйын 25 күнүгэрэ нүөмэригэр таһыбыт «Афа-сий доволоннуур өрүттэрэ» диэн төбөлөрдөөх заметкалар сүннү-лэринэн оройуоннаары киносеть директора таб. В. П. Михайлов редакцияда маньын эппиэти ытта:

«Хаһыат суруйуулара кыр-дыһаахтар. Бэйэлэрин тус-таах эбээһинистэригэр эппиэ-тиннэ суохтун сыһыаннас-пыттарын ийин Одьулуун киноустановкатын старшай киномеханига Нарпов Н. С., Хадаардаабы киноустановка киномеханига Потапов А. Т. үлэстэриттэн босхолоһулар.

Одьулууннаабы киноуста-новка старшай киномехани-гынан Максимов Е. Е. энанна, Киносоеанс ахсаанын элбэтэргэ уонна ииннэни нөрдөрүү хаа-чыс-тыбатын тупсарарга дьа-һал ылылынна».

БИНИГИ ААДЫРЫСПЫТ: гул. 12. ТЕЛЕФОННАРЫТ: гинир секретарь—9-14-95,

почтовой индекс 678700, Чурапчы с. Карл Маркс редактор—9-13-95, редакторы солбуйааччы, эппиэт-отделлар—9-14-95, уопсай—9-15-05.

«Сага олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся Якутской АССР.